

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 28.08.2018 року
(протокол № 1)

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА
НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ**

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти
спеціальність: 024 Хореографія

**Бердянськ
2018 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Сердюк Тетяна Іванівна; викладач кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Павленко Руслан Валентинович.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету року 07.06.2018, протокол № 8.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія і методика народно-сценічного танцю» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 024 Хореографія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є базовий рівень знань та вмінь з дисципліни «Теорія і методика народно-сценічного танцю».

Міждисциплінарні зв'язки: курс є провідним у системі хореографічної підготовки і базується на знаннях, уміннях та навичках, які отримують студенти під час засвоєння теорії і методики класичного танцю, історико-побутового та сучасного бального танцю, теорії і методики роботи з хореографічним колективом, основ теорії музики та гри на музичному інструменті, мистецтва балетмейстера, історії хореографічного мистецтва, народознавства та хореографічного фольклору України та інших.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання дисципліни «Теорія і методика народно-сценічного танцю» є базова підготовка майбутнього фахівця до навчання народно-сценічному танцю в хореографічних колективах та надання йому знань з теорії і методики виконання народно-сценічного-танцю.

1.2. **Основними завданнями** дисципліни «Теорія і методика народно-сценічного танцю» є:

- засвоєння історії, теорії, передового досвіду відомих шкіл і систем народного (українського) хореографічного мистецтва;
- ознайомлення з історією виникнення та шляхами розвитку народного (українського) хореографічного мистецтва;
- вивчення танців різних народів у їх достеменному характері та притаманній манері виконання;
- розвиток танцювальної техніки, манери виконання акторської та музичної виразності;

– формування базових знань і практичних умінь, для викладання народно-сценічного танцю в хореографічному колективі.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **набути таких компетентостей:**

ЗК 1. Здатність до усного та письмового спілкування державною та іноземною мовами в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел згідно з поставленою задачею.

ЗК 7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями упродовж життя.

ЗК 9. Здатність давати адекватну оцінку результатам роботи та пропонувати конструктивні пропозиції щодо розв'язання фахових завдань.

ЗК 10. Використовувати та пропагувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

СК 1. Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами.

СК 3. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 5. Здатність оперувати професійною термінологією, використовувати комунікативні засоби рідної та іноземної мов (в усній та письмовій формах) у сфері професійної діяльності; застосовувати вербальний коментар в процесі навчання в лаконічній та доступній формі.

СК 6. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, проявляти організаторські здібності.

СК 7. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зав'язків.

СК 8. Здатність до рефлексії, самовдосконалення і підвищення рівня педагогічної, виконавської та балетмейстерської майстерності.

СК 10. Здатність проектувати і проводити науково-дослідницьку та творчо-пошукову роботу.

СК 11. Здатність вивчати, сценічно трансформувати та пропагувати національну танцювальну культуру України, поважати культурну спадщину інших народів світу.

СК 14. Здатність використовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності.

Та демонструвати такі **результати навчання**:

ПРН 1. Демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності з урахуванням індивідуальних хореографічних і фізичних здібностей, злагоджено працювати в групі виконавців.

ПРН 3. Демонструвати вміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел, здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж, систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ПРН 4. Демонструвати знання професійного дискурсу, термінології свого фаху, джерел поповнення лексики української та іноземної мов, показувати вміння спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, вміння дотримуватися етики ділового спілкування, пояснювати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері хореографічного мистецтва, аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 5. Орієнтуватися в основних подіях, які відбуваються в Україні, в світовому мистецькому хореографічному просторі, визначати і формулювати проблеми, вміти аналізувати їх, виражати власну думку, вирішувати спірні питання щодо особистісних переконань та етичних міркувань.

ПРН 8. Демонструвати знання з теорії музики та гри на музичному інструменті, вміти співпрацювати з концертмейстером, аргументовано підходити до вибору

музичних творів в педагогічній діяльності та балетмейстерській творчості, працювати із звукозаписуючою та звуковідтворювальною апаратурою.

ПРН 9. Демонструвати готовність до освоєння нової професійної інформації за допомогою самоосвіти, вміти представити і оцінити власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 13. Вміти визначати стратегічні цілі професійної діяльності, шукати новаторські ідеї для пропаганди хореографічного мистецтва, українських національних традицій та здорового способу життя.

ПРН 14. Вміти застосовувати базові філософсько-естетичні, мистецтвознавчі, історико-культурологічні знання в професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **750 годин / 25 кредитів ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, мета, завдання, основні поняття курсу «Теорія і методика народно-сценічного танцю».

Предмет «Теорія та методика народно-сценічного танцю», його мета і завдання. Міжпредметні зв'язки.

Основні поняття та характерні особливості народно-сценічного танцю.

Зміст програми, перелік основних розділів і тем, обсяг навчальних годин, характеристика форм проведення навчальних занять.

Особливості самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом. Засоби і форми підсумкового контролю та державної атестації. Ознайомлення студентів з рекомендованою літературою.

Тема 2-3. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали. Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 4. Народний танець-як вид мистецтва.

Загальні питання походження і розвитку народного хореографічного мистецтва. Вплив географічних, історичних та соціальних умов на розвиток народного хореографічного мистецтва. Вираження стилю і манери виконання танцю кожного народу і нерозривний зв'язок з іншими видами мистецтва, головним чином із музикою.

Народні танці як невід'ємна частина народних обрядів і свят. Залежність танцю від трудової діяльності людини.

Роль народної пісні в хореографічному мистецтві, визначення особливостей народної манери виконання, наповнення танцю змістом, сюжетом, емоційною виразністю.

Організуюче значення ритму в танці. Виникнення нових форм народного танцю. Етапи утвердження народного танцю на професійній сцені. Види народно-сценічного танцю та їх характеристика.

Стисла характеристика танцювального мистецтва різних країн світу. Назви, тематика та зміст народних танців різних країн.

Тема 5-6. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 7. Танцювальний фольклор, його вплив на розвиток народно-сценічного танцю.

Танцювальний фольклор як джерело художньої творчості. Фольклорний хореографічний твір як результат колективної творчості та індивідуального виконавства. Природна риса фольклору – варіативність, творча змінність. Танцювальний фольклор як джерело творчості балетмейстера народно-сценічного танцю. Принципи обробки танцювального фольклору.

Поняття сучасного і традиційного фольклору в народній танцювальній творчості.

Зразки сценічного впровадження танцювального фольклору у творчості видатних балетмейстерів минулого та сьогодення.

Тема 8-9. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 10. Вклад видатних діячів (практиків та теоретиків) у розвиток народно-сценічного танцю.

Вклад теоретиків у розвиток народно-сценічного танцю. «Основи характерного танцю» – перша розробка методики викладання народно-сценічного танцю. Етапи розвитку методичної основи викладання народно-сценічного танцю. Роль видатних хореографів минулого й сьогодення у становленні сучасної народної хореографії. Вклад відомих діячів народної хореографії, балетмейстерів, керівників ансамблів народного танцю: Т. Устинова, О. Князева, Н. Надєждіна, І. Мойсеєв, М. Чернишов, М. Дикова, В. Курбет, Л. Алексютович, І. Сухішвілі та інші.

Значення фіксування та популяризації кращих зразків народно-сценічної хореографії.

Тема 11. Ігор Олександрович Мойсеєв – видатний діяч хореографічного мистецтва минулого та сьогодення.

Життєвий і творчий шлях І.О. Мойсеєва. Визначні дати та події. Створення та розвиток першого в світі ансамблю, який пропагує танці різних народів світу. Репертуар ансамблю, та стисла характеристика хореографічних композицій.

Тема 12. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 13. Термінологія в класичному та народно-сценічному танці.

Хореографічна термінологія як система спеціальних найменувань, призначених для позначення вправ. Становлення та виникнення хореографічної термінології. Порівняльний аналіз термінології класичного та народно-сценічного танцю.

Назви вправ біля станка: напівприсідання та глибокі присідання (*demi plie, grand plie*), вправи для розвитку рухливості стопи (*battement tendu № 1,2,4*) та каблучні вправи (*battement tendu № 3,5*), маленькі кидки (*battement tendu jete*), круговий рух ногою по підлозі та в повітрі носком та п'яткою (*rond de jambe par terre*), низькі та високі (м'які) розвороти ноги (*battement fondu*), підготовка до «вірьовочки», «вірьовочка», повороти стопи («змійка» – *pas tortille*), м'яке та різке відкривання ноги на 90° (*battement developpe*), вправи з ненапруженою (вільною) ступнею (*flic-flac*), вправи на вистукування, дрібні вистукування, великі кидкові рухи (*grand battement jete*), піднімання на пів пальці (*releve*), розтяжки, перегинання корпусу (*port de bras*) та підготовчі рухи до складних технічних вправ.

Тема 14-15. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 16. Структура та зміст заняття з народно-сценічного танцю

Структура уроку народно-сценічного танцю, характеристика змісту трьох основних частин уроку: вправи біля станка, на середині зали та етюдна робота. Вправи по-діагоналі як четверта частина уроку народного танцю.

Співвідношення частини уроку – вправ біля станка, вправ і рухів на середині зали та роботи над етюдами. Порівняльний аналіз структури та змісту уроку з народно-сценічного танцю та класичного.

Чергування вправ за принципом контрасту.

Тема 17-18. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 19. Методика складання екзерсису на уроці народно-сценічного танцю.

Основні принципи послідовності вправ біля станка: від простих рухів до складних, контрастне чергування рухів – повільних і швидких, дрібних, гострих і широких, рухів на присіданнях з рухами на витягнутих ногах. Поступове ускладнення рухів, наприклад: повільні напівприсідання та повні присідання, повільні напівприсідання з підйомом на пів пальці, присідання з нахилом корпусу, присідання з нахилом корпусу на пів пальцях, швидкі напівприсідання та присідання, присідання з поворотом колін, присідання з поворотом колін з акцентом.

Побудова комбінацій біля станка відповідно до хореографічного матеріалу, який вивчається на середині зали з метою засвоєння технічно складних рухів і вироблення більш впевненої манери їх виконання на середині зали.

Тема 20-21. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 22. Методика складання комбінацій на середині залу на уроці народно-сценічного танцю.

Основні завдання та принципи складання екзерсису на середині зали. Використання комплексу рухів та вправ для корпусу, рук, голови в манері та характері різних країн світу на уроці народно-сценічного танцю.

Розвиток та удосконалення виконавського рівня, виразності, музикальності, артистизму. Методика вивчення різних за характером окремих елементів та рухів, принципи складання та поєднання танцювальних комбінацій в одну. Створення етюдних форм на середині залу з урахуванням технічних можливостей виконавців.

Тема 23. Структура за зміст четвертої частини заняття з народно-сценічного танцю.

Специфіка роботи над жіночим та чоловічим класами. Методика побудови, структура та зміст заняття для жіночого та чоловічого класу.

Тема 24. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 25. Музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.

Музичне оформлення уроку народно-сценічного танцю як важливий фактор естетичного та художнього виховання студентів.

Значення творчого співробітництва педагога і концертмейстера. Форми і методи роботи, їх основний зміст.

Робота концертмейстера і педагога по добору музичного матеріалу.

Основні поняття теорії музики: ритм, акцент, такт, затакт, синкопа, темп, співзвучність, мажор, мінор та ін..

Підпорядкування рухів музичній фразі. Відповідність рухів структурі музичного твору. Використання на лекціях і практичних заняттях технічних засобів для прослуховування музичного матеріалу.

Тема 26-27. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 28. Види та зміст програми з народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі. Класифікація видів навчальних програм з народно-сценічного танцю (типова, модифікована, експериментальна, авторська), її структура (тематичний план, зміст програми, прогнозований результат, орієнтовний перелік обладнання, бібліографія). Ознайомлення з нормативними документами, які враховуються при розробці навчальної програми з народно-сценічного танцю (Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про позашкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства», Національна доктрина розвитку освіти, Положення про позашкільний навчальний заклад, Положення про порядок індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, Комплексна програма художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах).

Тема 29-30. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 31. Основні завдання та зміст уроку народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей початкового рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей молодшого шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому та на другому році навчання). Головні завдання уроку (ознайомити, навчити, розвинути, виховати, закріпити). Організація заняття (індивідуальна та

групова ігрова форма). Структура заняття (підготовча, основна, заключна частина).

Тема 32. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка конспекту заняття з народно-сценічного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять. Показ фрагментів занять студентами за власними конспектами.

Тема 33. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 34. Основні завдання та зміст уроку народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей основного рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей середнього шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому, другому, третьому та четвертому році навчання). Головні завдання, організація заняття.

Тема 35. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка конспекту заняття з народно-сценічного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять. Показ фрагментів занять студентами за власними конспектами.

Тема 36. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 37. Основні завдання та зміст уроку народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей високого рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей старшого шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому, другому, третьому році навчання). Головні завдання, організація, структура уроку для дітей високого рівня навчання, форми та методи роботи в дитячому хореографічному колективі.

Тема 38. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка конспекту заняття з народно-сценічного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять. Показ фрагментів занять студентами за власними конспектами.

Тема 39. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 40. Характерні особливості російського народного танцю.

Загальна характеристика російського народного танцю. Характеристика форм російського танцю, тематика, назви та особливості композиційних

побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 41. Класифікація рухів російського танцю та їх характеристика.

Основні елементи російського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи російського народного танцю: простий танцювальний крок, перемінний крок, перемінний крок з притупом, простий боковий крок, припадання, воронезький жіночий хід, боковий хід з каблука.

Основні рухи російського народного танцю: «гармошка», «ялинка», «колупалочка», «моталка», «вірьовочка» (проста, подвійна), «маятник», «голубці» (з переступанням, підряд), «молоточки» (одинарні, подвійні, подвійні в повороті), «хлопавки» – плескачі (одинарні удари по стегну, одинарні удари по халявах, потрійні удари по стегну і халявах, удари по підшвах), ключ – кінцівка (простий, дрібний), стрибки (малі підскоки), навприсядки, присядки («м'ячик», «гусячий крок»), стрибки («стілець», «стрибки з зігнутими ногами назад і одночасним ударом по халявах»).

Тема 42. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері польського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці російського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 43. Характерні особливості білоруського народного танцю.

Загальна характеристика білоруського народного танцю. Характеристика форм білоруського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 44. Класифікація рухів білоруського танцю та їх характеристика.

Основні елементи білоруського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи білоруського народного танцю: боковий хід з підбивкою, хід з відбивкою, хід назад, притупи в три удари, крок з підскоком.

Основні рухи білоруського народного танцю: «голубець» з переступаннями, «вихилясник», «вірьовочка» з переступаннями, оберти на місці, підскоки з переступанням на місці, підскоки з потрійним переступанням на місці, полька з кружлянням, присядки, припадання, полька дрібна, підбивки, дрібушки, «па-де-баск», «голубці», «колупалочки», кружляння різні – «вертушка» з піднятою ногою, «вертушка» по діагоналі, поворот на 360° з двома підскоками.

Тема 45. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері білоруського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці білоруського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 46. Характерні особливості словацького народного танцю.

Загальна характеристика словацького народного танцю. Характеристика форм словацького танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 47. Класифікація рухів словацького танцю та їх характеристика.

Основні елементи словацького народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи словацького народного танцю: крок із підскоком, крок польки (різновиди), підскоки в парі на одній нозі з підніманням другої ноги вперед, потім назад.

Основні рухи словацького народного танцю: «чепаше», «плескачі», перескоки з ноги на ногу, оберти в парі, високі стрибки зі згинанням ніг у колінах, стрибки, присядки, оберти прийомом «сутеню».

Тема 48. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері словацького танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці хореографічного мистецтва словацького народного танцю (за вибором педагога).

Тема 49. Характерні особливості румунського народного танцю.

Загальна характеристика румунського народного танцю. Характеристика форм румунського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 50. Класифікація рухів румунського танцю та їх характеристика.

Основні елементи румунського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи румунського народного танцю: хід по колу з ударами і опусканням на коліно, бічний хід, хід по колу на підскоках, хід по колу на підскоках з ударами, бічний хід з дрібними переступаннями, боковий хід з переступаннями, хід вперед і назад з присіданнями.

Основні рухи румунського народного танцю: переступання з пів пальців на всю ступню, переступання, «вірьовочка», хід вперед з однієї ноги, дрібні переступання і підскоки на одній нозі, «па-де-буре» і підскоки.

Тема 51. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері румунського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці румунського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 52. Характерні особливості польського народного танцю.

Загальна характеристика польського народного танцю. Характеристика форм польського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 53. Класифікація рухів польського танцю та їх характеристика.

Основні елементи польського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи польського народного танцю: легкий біг, з акцентованим кроком і відкриванням ноги, ковзний крок з підбивкою, «бальянсе», «кривий крок», «куляве».

Основні рухи польського народного танцю: «голубці» у мазурці (партерний вид) з просуванням убік і зупинкою, з просуванням вбік без зупинки, подвійний голубець на місці з кроку, два голубці і три притопи, «ключ» на місці та з просуванням, притопи, «до за до», поступовий перехід, «підсікач» у мазурці, «галоп» з підбиванням ноги, зі сковзанням, зі стрибком. «Кшесани» – ковзний удар. Підскоки з переміною ніг на місці, вперед, назад, опускання на коліно з просуванням, повороти на стрибку з переміною ніг, крок зі стрибком і кидком ноги вперед, крок зі стрибком і кидком ноги назад, за тактовий поворот з переходом на хід «мазурки», оберти у парі, поворот дівчини, обвід дівчини за руку, підтримка і переніс дівчини за талію, обертання і «пістолет», обертання зі стрибком.

Тема 54. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері польського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці польського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 55. Характерні особливості угорського народного танцю.

Загальна характеристика угорського народного танцю. Характеристика форм угорського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 56. Класифікація рухів угорського танцю та їх характеристика.

Основні елементи угорського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи угорського народного танцю: ходи з розвертанням ноги з наступним кроком, з підведенням позаду другої (опорної) ноги, зі стрибка, з «голубцем» вбік на затакт, крок з м'яким присіданням і підтягуванням опорної ноги, перебір зі з'єднаними колінами, потрійні переступання.

Основні рухи угорського народного танцю: перескоки з ноги на ногу, «вірвовочка» з м'яким переступанням, «вірвовочка» на всій стопі, на місці, з просуванням назад, зі стрибком, з поворотом на 360°, зворотна «вірвовочка» синкопована, ключ – удари каблуками: одинарний, подвійний, «ключ» м'який.

«Ключ» чіткий, ускладнений «ключ», «голубці» з просуванням убік з зупинкою, маленькі «голубці» у стрибку, великі «голубці», «голубець» подвійний, «голубець» у повороті, подвійний «кабріоль», на півповороті на коліно, хлопавки з ударами: у долоні, по стегну, по халяві, по каблуку, обертання: сольні, у парі, тримаючись за руку партнера, стрибок з однієї ноги на коліно, підтримка дівчини з переносом: за талію, за схрещені руки.

Тема 57. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері угорського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці угорського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 58. Характерні особливості болгарського народного танцю.

Загальна характеристика болгарського народного танцю. Характеристика форм болгарського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 59. Класифікація рухів болгарського танцю та їх характеристика.

Основні елементи болгарського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи болгарського народного танцю: хід з боку в бік, вперед, назад і в сторону, змінний хід, маленькі кроки, вперед і в бік, дрібні переступання, хід вперед і відскоки назад, хід назад з підтягуванням, широкі кроки, бічні кроки на підскоках, крок з підскоком, крок однією ногою.

Основні рухи болгарського народного танцю: підскоки і ножиці, підскоки з переступанням, дрібні переступання, з п'яти на ступню, поворот на п'ятках, типу «балансе», «балансе» з махом, «па-де-буре», «ключ», чергуючи на п'ятку, на одній нозі з ударом, високі кидки, ковзання з підскоком, перескок на одну ногу.

Тема 60. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері болгарського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці болгарського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 61. Характерні особливості молдавського народного танцю.

Загальна характеристика молдавського народного танцю. Характеристика форм молдавського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 62. Класифікація рухів молдавського танцю та їх характеристика.

Основні елементи молдавського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи молдавського народного танцю: легкий біг, крок з підскоками, боковий крок з підбиванням, бокова доріжка, крок вперед і назад у напівприсіданні з підйомом на пів пальці, доріжка плетена, перескоки на місці з переступанням, перескоки з двох ніг на одну із однієї ноги на дві, повільний боковий крок з однієї ноги.

Основні рухи молдавського народного танцю: колові рухи ногою, біг назустріч один одному з наступною зміною місць, бокові біг з підскоком, парні переходи «до-за-до», біг з почерговим відкиданням зігнутої ноги назад, кружляння в парі, основні рухи «Молдовеняски».

Тема 63. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері молдавського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці молдавського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 64. Характерні особливості італійського народного танцю.

Загальна характеристика італійського народного танцю. Характеристика форм італійського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 65. Класифікація рухів італійського танцю та їх характеристика.

Основні елементи італійського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи італійського народного танцю: основний хід – танцювальний біг «Гарантели», хід з відкиданням ноги назад навхрест «амбуате», з виносом ноги вперед, з просуванням на опорній нозі, з підскоками на опорній нозі.

Основні рухи італійського народного танцю: перескоки з ноги на ногу: з ударом носочком, з переводом стопи з носка на каблук, потрійні перескоки з ноги на ногу: на місці, з просуванням, у повороті, зіскоки у II позицію, стрибки у позах, оберти: сольні (переступання у напівприсіданні, на підскоках), на підскоках у парі, при зміні місцями у парі.

Тема 66. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері італійського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці італійського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 67. Характерні особливості іспанського народного танцю.

Загальна характеристика іспанського народного танцю. Характеристика форм іспанського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 68. Класифікація рухів іспанського танцю та їх характеристика.

Основні елементи іспанського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях.

Основні ходи іспанського народного танцю: подовжений крок, перескід з однієї ноги на другу і два невеликих кроки, на глибокому присіданні з прогинанням корпусу, подовжений у повороті з перегинанням корпусу, крок назад, крок «болеро», бокові ковзні кроки, потрійні переступання, кроки на випадах і розворотах, хід з опусканням і підніманням стегна, хід з викиданням ноги, крок по-діагоналі вперед і назад з наступним одним або двома ударами пів пальцями в підлогу іншою ногою за V вільною позицією, з кроком та відскоком назад.

Основні рухи іспанського народного танцю: ковзний рух у напівприсіданні, з наступним підніманням на пів пальці, зі стрибком у різні пози, стрибок на одну ногу в сторону, стрибок на одну ногу у різні положення, стрибок з ледь зігнутими ногами, короткі стрибки на пів пальцях у різних позиціях, стрибки з кидком ноги назад, з підігнутими ногами, з ледь зігнутими ногами, вистукування: почергові вистукування пів пальцями і каблуками за I прямою позицією, ритми: одинарні, подвійні, потрійні, четвертні, п'ятірні, повороти, опускання (випади) на коліно, перегинання тулуба по колу стоячи на одній нозі з переходом на іншу, витягнутою назад або вперед, перегинання корпусу у стрибку і повороті, ножиці у комбінації з поворотом і реверансом, вправи з хлопками.

Тема 69. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері іспанського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці іспанського народного танцю (за вибором педагога).

Тема 70. Характерні особливості грузинського народного танцю.

Загальна характеристика грузинського народного танцю. Характеристика форм грузинського танцю, тематика, назви та особливості композиційних побудов. Специфічні особливості національного колориту музики і сценічного одягу. Своєрідність малюнку і танцювальної лексики.

Тема 71. Класифікація рухів грузинського танцю та їх характеристика.

Основні елементи грузинського народного танцю: позиції рук та ніг, положення корпусу, голови, положення рук у парних та масових танцях. Основні ходи грузинського народного танцю: кроки в три переступання, кроки на місці, з просуванням у бік, з просуванням назад, перемінний крок, крок з проковзуванням.

Основні рухи грузинського народного танцю: потрійна зміна ніг, із зупинкою на носок, схрещування ніг, ударні рухи: удар каблуком з переводом на носок, удар каблуком з переводом у відкрите положення, удар каблуком з

переводом обох ніг на пів пальці в не виворотному положенні, повороти на одній нозі з переходом на другу, на колінах.

Тема 72. Вправи, комбінації на середині залу, етюдна форма в характері грузинського танцю.

Вивчення розгорнутої етюдної форми, побудованої на лексиці грузинського хореографічного мистецтва (за вибором педагога).

Тема 73. Джерела та шляхи розвитку українського народного хореографічного мистецтва.

Танець в житті українського народу. Вплив географічних, історичних і соціальних умов життя людей на розвиток українського народного танцю. Зв'язок українського танцю з піснею, звичаями, обрядами, побутом народу.

Джерела українського народного танцю: старовинні музично-танцювальні пантоміми, ритуальні дієства, які згодом стали частиною вистав на святах, ярмарках; танцювальний та пісенний фольклор; класичний танець.

Виникнення та напрямки розвитку українського народно-сценічного танцю: особливості побуту, трудова діяльність народу (сільськогосподарська праця, ремесло). Природно кліматичні умови, явища природи. Відображення військової доблесті (козаки, опришки). Життєвий уклад народу, його нрави, мораль, етика, почуття людей. Збереження та передача народних традицій від виконавця до виконавця, від покоління до покоління, з однієї місцевості в іншу. Розвиток самодіяльного народного хореографічного мистецтва, створення професійних ансамблів народного танцю, література та інші види мистецтва.

Тема 74. Стильові особливості українських народних танців та їх районування.

Основні регіони України. Залежність стильових особливостей українського народного танцю від географічного положення, характеру праці, побутових умов. Вплив соціально-економічних і культурних взаємозв'язків населення суміжних районів та сусідніх народів на українське хореографічне мистецтво. Українська танцювальна музика. Костюм і реквізит в українському танці.

Історична закономірність взаємозбагачення хореографічних культур. Взаємозбагачення української, російської, білоруської, молдавської, словацької хореографії та ін.

Жанри та тематичний поділ українських народних танців.

Хороводи – один з найдавніших видів народного танцювального мистецтва. Характерника основних видів хороводу.

Побутові танці, як основа української народної хореографії. Три групи побутових танців.

Сюжетні танці. Зображення конкретних явищ навколишнього світу та природи. Тематичні групи сюжетних танців. Масові та сольні танці.

Історичні відомості з різних джерел спеціальної літератури, художніх творів про елементи українського танцю. Еволюційний розвиток лексики. Назви рухів, класифікація рухів. Характерника основних рухів. Походження та пояснення їх назв, пов'язаних із побутом українського народу. Послідовність вивчення та методика розучування основних елементів українського танцю.

Тема 75. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 76. Вклад видатних діячів (практиків та теоретиків) у розвиток українського народно-сценічного танцю.

Роль видатних педагогів-хореографів минулого й сьогодення у становленні та розвитку вітчизняної школи хореографічного мистецтва.

Значення науково-дослідних праць з української хореографії для розробки теорії і практики викладання спеціальних дисциплін. Роботи В.Авраменка, В.Верховинця, Р.Гарасимчука, К.Василенка, А.Гуменюка, С.Зубатова, Г.Боримської, Є.Зайцева, І.Антипової з історії та теорії, методики і постановки українських танців.

Видатні майстри української народної хореографії, балетмейстери, керівники ансамблів народного танцю, постановники зразків української народної хореографії: Д.Ластівка, Я.Чуперчук, П.Вірський, М.Вантух, К.Балог, А.Кривохижа, Г.Клоков, Р.Малиновський та інші.

Значення фіксування та популяризації кращих зразків народно-сценічної хореографії. Український народний танець у художній літературі, піснях та в інших видах мистецтва.

Тема 77. Павло Павлович Вірський – видатний діяч українського хореографічного мистецтва минулого та сьогодення.

Життєвий і творчий шлях П.П. Вірського. Визначні дати та події. Створення та розвиток першого в світі ансамблю, який пропагує хореографічне мистецтво України. Репертуар ансамблю, та стисла характеристика хореографічних композицій.

Тема 78. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 79. Види та зміст програми з українського народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Мета, завдання та зміст роботи хореографічного колективу народного танцю. Види хореографічних програм для шкільної та позашкільної роботи. Структурні компоненти програм хореографічної роботи як вираження авторської позиції. Основні програмові завдання.

Аналіз змісту хореографічних програм з народно-сценічного танцю (назва програми, її автор, рік видання, завдання та зміст розділів). Місце українського народного танцю в структурі програми з народно-сценічного танцю.

Тема 80. Структура та зміст уроку з українського народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Визначення структури хореографічного заняття з українського народного танцю. Аналіз зразків хореографічних занять з українського народного танцю.

Тема 81. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до національності. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 82. Основні завдання та зміст уроку українського народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей початкового рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей молодшого шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому та на другому році навчання). Головні завдання уроку (ознайомити, навчити, розвинути, виховати, закріпити). Організація заняття (індивідуальна та групова ігрова форма). Структура заняття (підготовча, основна, заключна частина).

Тема 83. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка розгорнутого конспекту заняття з українського народного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять з українського народного танцю. Проведення занять студентами з українського народного танцю за власними конспектами. Аналіз методики організації та проведення хореографічного заняття студентами з українського народного танцю.

Тема 84. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ українського народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою

виконання вправ відповідно до регіону України . Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 85. Основні завдання та зміст уроку українського народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей основного рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей середнього шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому, другому, третьому та четвертому році навчання). Головні завдання, організація заняття.

Тема 86. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка розгорнутого конспекту заняття з українського народного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять з українського народного танцю. Проведення занять студентами з українського народного танцю за власними конспектами. Аналіз методики організації та проведення хореографічного заняття студентами з українського народного танцю.

Тема 87. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ українського народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до регіону України . Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 88. Основні завдання та зміст уроку українського народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі.

Ознайомлення з особливостями викладання народно-сценічного танцю в дитячому хореографічному колективі (у дітей високого рівня навчання). Зміст навчальної програми з народно-сценічного танцю для дітей старшого

шкільного віку (характеристика практичного матеріалу, який вивчається на першому, другому, третьому році навчання). Головні завдання, організація, структура уроку для дітей високого рівня навчання, форми та методи роботи в дитячому хореографічному колективі.

Тема 89. Розробка та запис тренувальних комбінацій для дітей початкового рівня навчання.

Методика організації і проведення хореографічних занять. Розробка розгорнутого конспекту заняття з українського народного танцю відповідно віковій категорії учасників хореографічного колективу. Визначення його теми, мети, змісту. Аналіз розроблених студентами конспекту занять з українського народного танцю. Проведення занять студентами з українського народного танцю за власними конспектами. Аналіз методики організації та проведення хореографічного заняття студентами з українського народного танцю.

Тема 90. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Розвиток м'язового апарату виконавців на основі системи вправ українського народно-сценічного тренажу, оволодіння характерною манерою виконання вправ відповідно до регіону України. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Вивчення, відпрацювання та закріплення рухів на середині залу.

Тема 91. Характерні особливості хореографічного мистецтва Центральної України.

Загальна характеристика локального району. Його провідні місця у відображенні національних рис українського танцювального мистецтва, де мають місце всі танцювальні жанри.

Провідні самодіяльні та професійні колективи народного танцю цього регіону – носії народної культури.

Відомі майстри українського танцю Центральної України: П.Вірський, А.Кривохижа, О.Гомон, М.Мотков, Л.Калінін, М.Вантух, Г.Клоков.

Основні положення рук, ніг, корпусу та голови в танцях Центральної України: позиції і положення рук (сім позицій, підготовче і два основних положення. Положення рук у парах); позиції ніг (п'ять відкритих, п'ять

прямих, п'ять вільних, дві закриті; підготовка до початку рухів (препарасьон – preparation).

Основні та найбільш поширені положення рук у сольних, парних і масових українських народних танцях.

Своєрідність композиційної побудови та виконання українських «Веснянок», танців «Полька», «Кадриль», основні рухи цих танців. Історія виникнення та походження українських народних танців «Козачок», «Гопак». Танець «Гопак» в художній літературі. Місце цих танців в хореографічній культурі Центральної України.

Тема 92-93. Розучування вправ біля опори та на середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Центральної України. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 94. Види рухів та їх характеристика.

Основні танцювальні рухи (жіночі, чоловічі, спільні). Танцювальні кроки. Танцювальні біги. Тинки. Доріжки. Вихилясники-колупалочки. Вірьовочки. Притупи. Присядки.

Оберти (на місці та в просування, по діагоналі, комбіновані крутки). Присядки. Підбивки. Повзунець з упором на одну ногу.

Тинки великі. Голубці. Кабриолі. Оберти. Присядки. Повзунці. «Млинок». «Підсічка».

Ускладнені танцювальні рухи (трюки): комбіновані крутки (жіночі); чоловічі оберти (тури); присядка-розтяжка вбік («пістолет»); «розніжка». «Кільце». «Щупак». «Яструб». «Жабка». «Бочівка». Перекидний у парі.

Побудова та відпрацювання фрагментів танцювальних комбінацій та етюдів на основі українських «Веснянок». Український хоровод «Ой, гілля».

Тема 95-96. Розучування вправ біля опори та на середині залу.
Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Центральної України. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 97. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на лексиці Центральної України.

Побудова та відпрацювання фрагментів танцювальних комбінацій та етюдів на основі українських танців «Полька», «Кадриль».

Побудова та відпрацювання розширених етюдів та фрагментів композицій на основі танців «Козачок» «Гопак».

Тема 98-99. Розучування вправ біля опори та на середині залу.
Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Центральної України. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 100. Характерні особливості хореографічного мистецтва Полісся та Волині.

Спільні та відмінні риси танців Полісся та Волині. Взаємозв'язок (взаємовплив) з хореографічною культурою інших регіонів і сусідніх народів. Специфіка музичного супроводу танців.

Художні колективи та відомі майстри народної хореографії Волинського Полісся (Р.Малиноський, І.Богданець, Ф.Земельська, В.Марущак, А.Крикочук та інші).

Тема 101-102. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Полісся та Волині. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 103. Види рухів та їх характеристика.

Основні положення рук, ніг, голови, корпусу. Найбільш поширені положення в танцях: чоловічі, жіночі. Поєднання рук у парі, масі.

Характерна манера виконання танцювальних рухів.

Основні рухи танців: «Поліська полька», «Крутях», «Скакуха», «Буянський скакунець», «Ойра», «Веретенце», «Поліська топотуха», «Шалантух», «Волинська полька», «Волинська кадрили» та інші (за вибором викладача).

Тема 104-105. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Полісся та Волині. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 106. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на лексиці Полісся або Волині.

Вивчення танцювальних комбінацій – жіночих і чоловічих.

Постановка танцювальних етюдів на основі танців «Поліська полька», «Крутях», «Скакуха», «Буянський скакунець», «Ойра», «Веретенце», «Поліська топотуха», «Шалантух», «Волинська полька», «Волинська кадриль» (за вибором викладача).

Тема 107-108. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Полісся та Волині. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 109. Характерні особливості хореографічного мистецтва регіону України – Поділля.

Загальні риси та особливості танців Поділля. Своєрідність лексики та композиційної побудови танців Хмельниччини, Вінниччини, Тернопільщини. Особливості музичного супроводу танців.

Творчі колективи та відомі майстри народної хореографії Поділля (В.Данічкін, В.Глушенков).

Тема 110-111. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Поділля. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 112. Види рухів подільського регіону та їх характеристика.

Основні положення рук, ніг, голови, корпусу. Найбільш поширені положення в подільських танцях.

Поєднання рук у парі та в масових танцях. Характер і манера виконання танцювальних рухів

Основні рухи танців «Варварка», «Дев'ятка», «Клин», «Віз», «Подільська кадрили», «Подільська полька», «Подільський жіночий», «Оляндра», «Держанівська кадрили» та інші (за вибором викладача).

Тема 113-114. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Поділля. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 115. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на лексичі Подільського регіону.

Вивчення танцювальних комбінацій (чоловічих, жіночих, змішаних).

Постановка танцювальних етюдів на основі танців «Варварка», «Дев'ятка», «Клин», «Віз», «Подільська кадрили», «Подільська полька», «Подільський жіночий», «Оляндра», «Держанівська кадрили» (за вибором викладача).

Тема 116-117. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Поділля. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 118. Характерні особливості хореографічного мистецтва Гуцульщини.

Взаємовплив основних етнічних груп Західного регіону на стильові особливості хореографічної культури Гуцульщини. Характеристика музичного супроводу танців.

Відомі майстри народного танцю, які збагатили хореографічне мистецтво цього краю: В.Авраменко, Я.Чуперчук, В.Петрик.

Тема 119-120. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Гуцульщини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 121. Види рухів гуцульського регіону та їх характеристика.

Характерні положення рук, голови та корпусу в сольному, парному та масовому танцях (чоловічі, жіночі).

Танцювальні кроки та біги: простий гуцульський біг, дрібне пересування вперед на витягнутих нога.

Рухи на місті: тропітка проста й подвійна, тропітка синкопована, тропітка бокова, тропітка низька, висока, пересування, гайдуки й «сверла». Оберти: одиночні, в парі.

Основні рухи танців: «Аркан», «Решето», «Півторак», «Гуцулка», «Голубка», «Гордіянка», «Чепуренька», «Кокетка» та інші.

Тема 122-123. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Гуцульщини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 124. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на хореографічній лексиці Гуцульщини.

Вивчення танцювальних комбінацій та етюдів, створених на лексиці гуцульських танців.

Постановка фрагментів танців Гуцульщини: «Аркан», «Решето», «Півторак», «Гуцулка», «Голубка», «Гордіянка», «Чепуренька», «Кокетка» (за вибором викладача).

Тема 125-126. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Гуцульщини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 127. Характерні особливості хореографічного мистецтва регіону України – Закарпаття.

Особливості танців Закарпаття. Розподіл закарпатської хореографії на етнічні групи, що проживають у Верховинському та Долинянському районах. Специфіка музичного супроводу танців.

Відомі майстри народного танцю Закарпаття: К.Балог, М.Ромадов, Г.Попович, О.Сусліков. Їх вклад у збагачення хореографічного мистецтва цього краю. Провідні аматорські та професійні колективи Закарпатського краю.

Тема 128-129. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Закарпаття. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 130. Види рухів закарпатського регіону та їх характеристика.

Характерні положення рук, голови та корпусу в сольному, парному та масовому танцях (чоловічі та жіночі). Танцювальні кроки, біги та рухи: трясунка, баляни, переступання на місці, вистукування та оплески в долоні. Закарпатський ключ, погаренка.

Основні кроки та рухи танців: «Березнянка», «Скакуни-Дубкани», «Карічка», «Рахівчанка», «Раковецький кручений», «Кручений», «Увиванець», «Дубо-танець», «Тропотянка».

Тема 131-132. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Закарпаття. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 133. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на лексичі Закарпатського регіону.

Вивчення танцювальних комбінацій та етюдів на основі вивченого матеріалу.

Постановка фрагментів танців Закарпаття: «Березнянка», «Скакуни-Дубкани», «Карічка», «Рахівчанка», «Раковецький кручений», «Кручений», «Увиванець», «Дубо-танець», «Тропотянка» (за вибором викладача).

Тема 134-135. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Закарпаття. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 136. Характерні особливості хореографічного мистецтва Буковини.

Особливості танців Буковини. Національні особливості виконання жіночого та чоловічого народних танців. Етнічні групи Прикарпаття. Характерні особливості музичного супроводу танців.

Відомі майстри народного танцю, їх внесок у збагачення хореографічного мистецтва даного регіону: А.Бондарев, Д.Ластівка, Т.Веселова.

Провідні самодіяльні та професійні творчі колективи народного танцю регіону.

Тема 137-138. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Буковини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 139. Види рухів та їх характеристика.

Характерні положення рук, голови та корпусу в сольному, парному та масовому танцях (чоловічі, жіночі).

Танцювальні кроки та біги: хід з коломийки, хід з каблука з плечима, крок з виносом ноги на каблук, плетівка, стрибунець; рухи на місті: переступання, чоловічі вибиванці з нахилом корпусу, присядки з виносом ніг в сторону, присядки з виносом ніг вперед, пересування, гайдуки й «сверла».

Основні рухи танців: «Бойківські забави», «Коломийки», «Бойківчанка», «Парубоцький», «Буковинський святковий», «Чіпак», «Танець з дзвіночками».

Тема 140-141. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Буковини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 142. Комбінації, вправи на середині залу, етюдна форма на лексиці Закарпатського регіону.

Вивчення танцювальних комбінацій на основі лексики буковинських танців.

Постановка танцювальних етюдів на основі танців: «Бойківські забави», «Коломийки», «Бойківчанка», «Парубоцький», «Буковинський святковий», «Чіпак», «Танець з дзвіночками» (за вибором викладача).

Тема 143-144. Розучування вправ біля опори та середині залу.

Тренувальні вправи з переважанням танцювальних рухів Буковини. Розвиток м'язового апарату виконавця на основі системи вправ, що склалися

в народно-сценічній хореографії, а також оволодіння характерною манерою виконання українського танцю того чи іншого регіону. Ця робота є підготовкою до вивчення танцювальних рухів та комбінацій на середині зали.

Тривалість виконання вправ біля станка, а також розподіл вправ за семестрами в залежності від навчального завдання та ступеня підготовленості студентів.

Тема 145-147. Танцювальна культура Запорізького краю.

Загальна характеристика танців Запорізького краю. Дослідження життя та творчості хореографа-фольклориста З.Сизоненка. Характеристика жанрів народної хореографії: Жанри народної хореографії: танці хороводного плану (веснянки, купальські хороводи та інші); сюжетні танці (відтворення явищ природи, народного побуту, тема праці, народна героїка тощо); побутові танці (гопак, козачок, кадрилі, гуцулки, коломийки та інші).

Місцевий танцювальний матеріал у репертуарі професійних і самодіяльних хореографічних колективів.

Тематика та зміст хороводів Запорізького краю. Постановка хороводів в обробці З.Сизоненка «Ой зав'ю вінки», «Ой ходила дівчина бережком», «Полоняночка», «Дошик».

Тематика та зміст побутових танців Запорізького краю. Постановка побутових танців і малих форм Запорізького краю «Горлиця», «Метелиця», «Метелиця-завірюха», «Балабинська полька», «Ланце» («Линець»), «Запорізькі козаки», «Гопак», «Козачок», «Коханочка», «Чумак», «Вихор», «Перепілочка», «Горбин».

Тематика та зміст сюжетних танців Запорізького краю. Постановка сюжетних танців Запорізького краю «Хортичанка», «Гречаники», «Чумак», «Чумандриха», «Микола», «Подушечка», «Гарбуз», «Зайчик-чиберяйчик».

Тема 148-150. Відпрацювання навчального матеріалу до державного екзамену.

Закріплення історичних, теоретико-методичних знань та практичних умінь і навичок студентів з дисципліни. Визначення змісту навчального матеріалу, з урахуванням хореографічних здібностей та навчальних досягнень студентів, до

відкритого академічного показу з дисципліни «Теорія і методика народно-сценічного танцю».

Повторення, закріплення та відпрацювання методичних та технічних навичок виконання навчального практичного матеріалу (тренувальні комбінації біля опори, танцювальні комбінації та етюди на середині зали, побудовані на лексиці танців різних народів світу, вправи по-діагоналі, технічно-ускладнені рухи).

3. Рекомендована література

Основна література

1. Борзов А.А. Народно – сценический танец: Экзерсисы у станка: уч. пособ. Москва: ГИТИС, 2008. – 493 с.
2. Гусев Г.П. Методика преподавания народного танца: Танцевальные движения и комбинации на середине зала: уч. пос. Москва: ВЛАДОС, 2004. – 206 с.
3. Гусев Г.П. Методика преподавания народного танца: Упражнения у станка: уч. пособ. Москва: ВЛАДОС, 2005. – 207 с.
4. Гусев Г.П. Методика преподавания народного танца: Этюды: уч. пособ. Москва: ВЛАДОС, 2004. – 232 с.
5. Зайцев Є., Колісніченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: посіб. Вінниця: Нова книга, 2007. – 416 с.
6. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю: підручник. Київ: Ліра-К., 2017. – 376 с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка. Київ: ДАКККіМ, 2008. – 151 с.
8. Лопухов А.В. Основы характерного танца: метод. пособ. Санкт-Петербург, Москва, Краснодар: ПЛАНЕТА МУЗЫКИ, Лань, 2010. – 344 с.
9. Чміль В. А. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка. Мелітополь: ООО «Видавничий будинок ММД», 2005. – 340 с.

Додаткова література

1. Kolberg O. *Dzielawszystkie. Wolyn. Supplement do tomu 36.* Poznan : Instytutim. Kolberga, 2002. – 306 s.
2. Алексютович Л.К. *Белорусские народные танцы, хороводы, игры.* Минск: Вышэйшая школа, 1978. – 528 с.
3. Антипова І. *Танці Поділля.* К. : Мистецтво, 1971. – 106 с.
4. Беликова О.В. *Учите детей танцевать: уч. пособ.* Москва: ВЛАДОС, 2004. – 254 с.
5. Богаткова Л.Н. *Танцы народов мира.* Москва: Молодая гвардия, 1958. – 278 с.
6. Богород А. *Фольклорний танець українців.* К. : Мистецтво, 1999. – 140 с.
7. Василенко К. Ю. *Лексика українського народно-сценічного танцю.* Київ: Мистецтво, 1996. – 496 с.
8. Верховинець В. М. *Весняночка: ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів.* Київ: Музична Україна, 1979. – 300 с.
9. Верховинець В. М. *Теорія українського народного танцю.* К.: Мистецтво, 1991. – 480 с.
10. Верховинець В. М. *Теорія українського народного танцю.* К.: Музична Україна, 1990. – 150 с.
11. Герасимчук Р. *Народні танці українських Карпат. Бойківські і лемківські танці.* Львів: Національна академія наук України. Інститут народознавства, 2008. – 608 с.
12. Годовський В.М. *Танці Полісся.* Рівне, 2002. – 114 с.
13. Голдрич О. *Хореографія: пос.* Львів : Край, 2003. – 160 с.
14. Давидюк В. *Вибрані лекції з українського фольклору.* Луцьк : Твердиня, 2010. – 446 с.
15. Демків Д. *Ярослав Чуперчук: феномен гуцульської хореографії.* Коломия : Вік, 2001. – 168с.
16. Иванникова О.В. *Народные танцы.* Донецк: Сталкер, 2007. – 62 с.
17. Литвиненко В. А. *Зразки народної хореографії. підр.* К.: Альтерпрес, 2008. – 468 с.

18. Мартиненко О.В. Теорія та методика роботи з дитячим хореографічним колективом: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 231 с.
19. Побережна Г. Загальна теорія музики: підручник для студентів музично – педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: Вища школа, 2004. – 298с.
20. Стасько Б. В. Митці народної хореографії Прикарпаття: посіб. для студ. хореогр. від. мистецьких вищ. навч. закл. Івано-Франківськ: Видавн. дизайнер. від. ЦІТ, 2009. – 163 с.
21. Стасько Б. Роман Гарасимчук та його автентичні «Танці гуцульські». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. – 284 с.
22. Стасько Б. Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. – 312 с.
23. Стельмашук Г. Українське народне вбрання. Львів : Априорі, 2013. – 256 с.
24. Ткаченко Т.С. Народные танцы. Москва: Искусство, 1954. – 680 с.
25. Ткаченко Т.С. Народные танцы. Москва: Искусство, 1975. – 350 с.

4. Методи навчання

Пояснення, розповідь, лекція, бесіда, ілюстрування, коментар, демонстрування, вправи, практична робота.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік, екзамен

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	А (відмінно)
65-89	добре		ВС (добре)

50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни